

dr hab. inż. Ryszard Chrobak
Akademia Sztuki Wojennej
Warszawa

Warszawa, 14.07.2026 r.

Arkusz recenzji rozprawy doktorskiej

Recenzja rozprawy doktorskiej: ppłk. mgr. inż. Pawła Osiaka

na temat: *Wpływ mobilności na zapewnienie bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych*

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora

w dziedzinie: nauk społecznych

w dyscyplinie: nauki o bezpieczeństwie

Forma rozprawy: praca pisemna – monografia naukowa

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571) dotyczącej przedmiotu rozprawy:

1. **Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia** oryginalnego rozwiązania problemu naukowego.

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Tematyka podjęta przez Autora co prawda nie stanowi luki badawczej, ale też nie jest szeroko opisywana. Prawdopodobnie problemem staje się skomplikowana materia, w której przenikają się elementy zapewnienia ciągłości mobilności, zagrożenia, a przy tym kompetentnego zarządzania mobilnością, aby zostały zabezpieczone wymagania dotyczące bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych.

W literaturze przedmiotu nie dostrzega się opracowań opisujących mobilność jako jedno z głównych kryteriów zdolności i skuteczności bojowej we współczesnym i przyszłym środowisku operacyjnym. Stąd można uznać, że jest to wykrycie pewnej luki dotyczącej zdolności jednostek logistycznych do sprawnego przemieszczania się jako warunku bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych przy uwzględnieniu rysujących się tendencji przyszłych konfliktów zbrojnych. Można było oczekiwać, że Doktorant do rozstrzygnięcia tego problemu podejdzie z punktu nauk o zarządzaniu i jakości a nie tylko instrumentalnie z punktu nauk o bezpieczeństwie,

których istotą nie jest teoria organizowania systemów logistycznych i ich struktur, a ich działanie i doskonalenie tego działania. Pomimo tej krytycznej uwagi należy uznać, że naukowa oryginalność problemu wynika z braku ogólnodostępnej teorii w tym obszarze.

W zakresie identyfikacji problemu naukowego dostrzega się zatem jego oryginalność a zakres prezentowanej wiedzy i umiejętności poznawczych Doktoranta oceniany jest na poziomie dobrym.

2. Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia rozwiązania w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej.

W naukach o bezpieczeństwie proponowane rozwiązania zwykle odnoszą się do doskonalenia procesów kreowania bezpieczeństwa lub doskonalenia funkcjonowania organizacji uczestniczących w kreowaniu bezpieczeństwa. Doktorant w założeniach celu użytecznego przyjął, że celem badań było „wypracowanie koncepcji doskonalenia mobilności potencjału materiałowego Sił Zbrojnych RP, co może przyczynić się do zwiększenia efektywności i niezawodności w funkcjonowaniu jednostek i instytucji wojskowych”. W aspekcie przyjętego problemu badawczego oraz tytułu rozprawy można przypuszczać, że w celu raczej powinno być: „koncepcji doskonalenia mobilności elementów systemu logistycznego w aspekcie bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych.” W istocie Doktorant opisuje bardzo szeroko uwarunkowania mobilności potencjału materiałowego w aspekcie bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych (rozdział 4), analizę i ocenę mobilności potencjału materiałowego Sił Zbrojnych RP w procesie zabezpieczenia potrzeb materiałowych jednostek instytucji wojskowych, wraz z opisem badania opinii respondentów. Należy podkreślić, że wnioski wygenerowane na podstawie tych opinii zwiększają wartość uzyskanego materiału badawczego, z drugiej jednak strony większość z przedstawionych wniosków nie odnosi się do zapewnienia bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych (tytuł pracy).

Praca posiada charakter praktycznego zastosowania koncepcji doskonalenia mobilności podsystemu materiałowego SZ RP. W tym kontekście godnym podkreślenia jest zaprezentowane przez Doktoranta autorskiej koncepcji doskonalenia mobilności podsystemu materiałowego.(rozdział 6).

Poziom umiejętności Doktoranta w tym obszarze oceniam na ocenę dobrą.

W rezultacie stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymagania o których mowa w art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* dotyczącej przedmiotu rozprawy (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571).

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571) dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej:

1. **Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania** ogólnej wiedzy teoretycznej kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach. Ocena wiedzy teoretycznej kandydata na podstawie treści pracy. (*Ocena wraz z uzasadnieniem*)

Na podstawie wniosków z analizy treści rozprawy należy uznać, że Doktorant posiada ogólną wiedzę z obszaru dyscypliny nauk o bezpieczeństwie oraz szczegółową w zakresie bezpieczeństwa militarnego na poziomie dobrym. Doktorant do ogólnych założeń bezpieczeństwa odnosił się głównie we „Wstępie” w podrozdziale „Obszar, przedmiot i podmiot prowadzonych badań” oraz rozdziale drugim „Funkcjonowanie podsystemu materiałowego SZ RP. Teoretyczne ujęcie bezpieczeństwa materiałowego” a także przekrojowo w pozostałych rozdziałach.

Uzasadnienie wyboru tematu, przedstawione wyzwania i problemy mobilności komponentów logistycznych w aspekcie bezpieczeństwa militarnego RP, metody i koncepcje wykorzystane w doskonaleniu mobilności komponentów militarnych (rozdział 6) stanowią potwierdzenie szerokiej wiedzy ogólnej Doktoranta w obszarze nauk o bezpieczeństwie.

Poziom wiedzy i dokonywanych analiz dokonywanych przez doktoranta w tym obszarze oceniam na poziomie dobrym.

2. **Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania** umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Umiejętność ta zawiera się w kilku kompetencjach, których oceny zawarte są poniżej:

2.1. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności prawidłowego dostrzegania i identyfikowania problemu naukowego i uzasadniania jego istnienia.

Doktorant poprawnie przywołuje i interpretuje podstawy teorii określania problemu naukowego i badawczego, ale w procesie badań określa to niezbyt dokładnie. W teorii i praktyce badawczej zaleca się, by zidentyfikowany problem naukowy doprecyzować do ogólnego problemu badawczego i poprzez jego dekompozycję w aspekcie celu i przedmiotu badań określić problemy szczegółowe, które wymagają rozstrzygnięcia jako integralne części procesu badawczego. Doktorant określił główny problem badawczy (s. 32) w formie pytania otwartego w następującym brzmieniu: „jakie znaczenie ma mobilność w zapewnieniu bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych?” oraz katalog problemów szczegółowych będących w większości dopełnieniem problemu głównego w postaci pytań:

- jaka jest istota funkcjonowania podsystemu materiałowego i na czym polega proces zaopatrzenia materiałowego?
- jakie są potrzeby materiałowe jednostek i instytucji wojskowych?
- jakie znaczenie na funkcjonowanie jednostek i instytucji wojskowych ma mobilność podsystemu materiałowego i jakie znaczenie ma proces zabezpieczenia potrzeb materiałowych na mobilność logistyczną?
- jak zorganizowany jest proces zabezpieczenia materiałowego na szczeblu taktycznym operacyjnym i strategicznym, jaki jest obecnie stan mobilności potencjału materiałowego SZ RP oraz jaką rolę pełni mobilność w procesie zabezpieczenia materiałowego?
- jakie działania należy podjąć w celu poprawy mobilności oraz jakie wyzwania stawiane są przed podsystemem materiałowym w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa materiałowego Sił Zbrojnych RP adekwatnie do potrzeb wynikających z dynamiki działań na współczesnym polu walki?

Niestety żadne z przywołanych pytań (problemów szczegółowych) nie odnosi się bezpośredni do istoty głównego problemu badawczego, która zawiera się we wpływie mobilności na zapewnienie bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych, co należy uznać za potknięcie metodologiczno-metodyczne. Jako pozytyw należy podkreślić dobrą korelację problemów szczegółowych z brzmieniem tytułów kolejnych rozdziałów i ich treści.

Doktorant posiada wiedzę umiejętności w tym obszarze na poziomie dobrym.

2.2. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności prawidłowego sformułowania elementów koncepcji badań prowadzących do rozwiązania zidentyfikowanego problemu naukowego.

Poprawne pod względem metodologiczno-metodycznym określenie elementów koncepcji badań może uchronić badacza przed błędami poznawczymi i powoduje, iż badacz skupia się na tym co powinien i dlaczego zbadać.

Proces tworzenia koncepcji badań został przedstawiony w rozdziale pierwszym „Podstawy metodyczne opracowania rozprawy doktorskiej”. Rozpoczyna się od przeprowadzenia badań wstępnych obejmujących studia literaturowe, udział w seminariach i konferencjach naukowych, przez odpowiednią identyfikację sytuacji problemowej, wskazanie luki badawczej jako inicjatora procesu badawczego, identyfikację potrzeby przeprowadzenia badań pilotażowych. Następnie Doktorant opracował docelową koncepcję badań określając w niej przedmiot badań, problemy badawcze, cel badań, hipotezy i obszarów badawczych oraz dobór metod badawczych.

Stworzona koncepcja badań została właściwie osadzona w ramach teoretycznych, jak empirycznych, ze szczególnym uwzględnieniem pojęcia mobilności potencjału logistycznego w zapewnieniu bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych. Przedstawiana przez Doktoranta koncepcja badań charakteryzuje się logiką, jasnością, spójnością.

Struktura treści dysertacji jest odzwierciedleniem przyjętej koncepcji badawczej i wynika z przyjętego tytułu oraz podporządkowana jest stopniowemu realizowaniu przyjętego celu i rozwiązywaniu wygenerowanych problemów badawczych. Jest to układ o uporządkowanej, logicznej i spójnej konstrukcji. Zaprezentowane w recenzowanej dysertacji zagadnienia teoretyczne i empiryczne tworzą harmonijną całość, a Autor w swojej pracy konsekwentnie zrealizował przyjęte założenia koncepcyjne.

Doktorant posiada dobry poziom wiedzy i umiejętności organizowania procesu badań oraz stosowania w nim metody naukowej

2.3. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania znajomości metod badawczych i umiejętności prawidłowego ich doboru i zastosowania (zrealizowania).

Prowadzenie badań naukowych wymaga stosowania metody naukowej, a w niej adekwatnie do rozstrzyganych problemów, celu i przedmiotu badań oraz

weryfikowalnych hipotez, metod, technik i narzędzi badawczych, które pozwolą osiągnąć wynik badań na takim poziomie, by można było uznać, że jest wiarygodny i uzasadniony.

Autor recenzowanej rozprawy doktorskiej w sposób świadomy i konsekwentny realizuje założenia wykorzystania tak badań ilościowych jak i jakościowych. W rozdziale 1.5 „Metody badawcze” zostało zadeklarowane wykorzystanie metod teoretycznych jak i empirycznych. Wśród metod teoretycznych wymieniono: analizę, syntezę, porównanie, abstrahowanie. Na str. 34 Doktorant stwierdza, że wymienione metody „pozwoły na usystematyzowanie oraz przetworzenie materiału empirycznego w teorię naukową”, dalej napisał iż „dodatkowo wykorzystano narzędzia badawcze, które umożliwiły poszerzenie wiedzy teoretycznej”. *(W trakcie obrony rozprawy doktorskiej proszę wyjaśnić proces przetwarzania materiału empirycznego w teorię naukową oraz o jakie narzędzia badawcze chodzi).* Jako metody empiryczne doktorant wymienił: (str.36) analiza i synteza dokumentów źródłowych, metoda obserwacji bezpośredniej, badania ankietowe, metoda sondażu i wywiadu eksperckiego. W tym zestawie wątpliwości wzbudza postrzeganie analizy i syntezy dokumentów źródłowych jako metody empiryczne, które same w sobie zaliczane są do metod teoretycznych (będąc operacjami logicznymi). Ponadto wywiad ekspercki i ankietowanie są technikami przypisanym metodzie sondażu diagnostycznego. Do stosowanej metody i właściwych jej technik zostały opracowane narzędzia badawcze zawarte w załącznikach rozprawy, negatywny wyjątek stanowi brak dziennika obserwacji. Analiza sondażu diagnostycznego została sporządzona poprawnie i opisana w podrozdziale 5.2., ale nie wyjaśniono co wynik badań zweryfikowały w hipotezach.

Należy podkreślić, że pomimo krytycznych uwag Doktorant wykazał się dość dobrą wiedzą i umiejętnością zastosowania metod badawczych w zaplanowanym procesie badawczym.

2.4. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności dokonania krytycznej oceny uzyskanych wyników badań.

Autor recenzowanej rozprawy doktorskiej w sposób skuteczny zastosował zarówno teoretyczne jak i empiryczne metody badawcze w zaplanowanym procesie badawczym. Znalazło to odzwierciedlenie we właściwym opracowaniu wyników i ich integracja z poszczególnymi częściami dysertacji. Wykorzystane techniki prezentacji wyników oprócz opisu deskryptywnego obejmują także rysunki, tabele, wykresy,

umożliwiające precyzyjne śledzenie przebiegu procesu badawczego wyciągania wniosków oraz formułowania odpowiedzi na postawione pytania.

Należy podkreślić, że Doktorant w procesie badań i założeniach badawczych zmierzał do weryfikacji a nie falsyfikacji hipotezy co dostrzega się w interpretacji wyników badań, gdzie większy nacisk jest położony na potwierdzenie założeń badawczych w aspekcie uzyskiwanych wyników badań niż ich krytyczne interpretacje. Można odnieść wrażenie, że wyniki badań w przeświadczeniu Doktoranta miały uzyskać właściwy kierunek doskonalenia mobilności podsystemu materiałowego. Pewien dysonans budzi weryfikacja, sformułowanych hipotez, która będzie wymagała wyjaśnienia w trakcie obrony.

Kompozycja poszczególnych rozdziałów merytorycznych ich zawartość świadczą o umiejętności dokonywania krytycznej oceny uzyskiwanych wyników badań przez Autora rozprawy.

2.5. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności poprawnego sformułowania sprawozdania z wyników badań w sferze formy i treści.

Rozprawa doktorska stanowi pisarskie opracowanie wyników badań, gdzie Doktorant dokumentuje i wyjaśnia uzyskane wyniki badań. Sposób dokumentowania, wyjaśniania i uzasadniania wyników badań jest istotną kompetencją badacza, ponieważ jakość sporządzonego sprawozdania przekłada się na jego percepcję przez innych badaczy lub czytelników.

Zgodnie z przyjętym przez Autora założeniem przedłożona do recenzji rozprawa doktorska stanowi etap końcowy redakcji uzyskanych wyników badań. Dysertacja obejmuje sześć rozdziałów, w tym jeden metodyczny i pięć merytorycznych, poprzedzonych wstępem i zakończonych podsumowaniem w zakończeniu. Praca ma przejrzystą i zachowującą ciągłość logiczną strukturę.

Recenzowana rozprawa posiada stylistykę naukową, napisana jest poprawnym i precyzyjnym językiem, często specjalistycznym, a zastosowana przez Autora terminologia, przejrzystość tekstu oraz trafność symboliki nie budzą zastrzeżeń. Należy nadmienić, że zastosowanie akronimów i specjalistycznych skrótów poprzedzone zostało „Wykazem akronimów i skrótów” (s. 6-8). Warstwa techniczna pracy na wysokim poziomie.

W związku z tym stwierdzam, że Autor dysertacji posiada wysokie umiejętności poprawnego sformułowania sprawozdania z wyników badań w sferze zarówno formy jak i treści.

2.6. Ocena stopnia oryginalności uzyskanych wyników.

Oceniam stopień oryginalności uzyskanych wyników badań jako wysoki, czego potwierdzeniem są sformułowane wnioski, rekomendacje oraz wypracowana koncepcja poprawy mobilności podsystemu materiałowego w systemie logistyki SZ RP. Stanowi to indywidualny dorobek badawczy Autora dysertacji, a przede wszystkim zaproponowane rozwiązania wprowadzające zwiększania stopnia mobilności podstawowego elementu systemu logistycznego jakim jest podsystem materiałowy oraz zidentyfikowane obszary wymagające usprawnienia, jak również propozycje wykorzystania nowoczesnych technologii w poprawie mobilności i zabezpieczenia materiałowego będące zwieńczeniem dotychczasowej pracy naukowej Pana Pawła Osiaka.

Praca posiada walor oryginalności i autentyczności podjętego problemu badawczego, jest bowiem jedną z pierwszych podejmujących problematykę mobilności w aspekcie bezpieczeństwa materiałowego jednostek i instytucji wojskowych.

2.7. Ocena wartości naukowej i praktycznej uzyskanych wyników.

Badany obszar problemowy oraz temat dysertacji jest istotny i odzwierciedla liczne wyzwania dotyczące zapewnienia mobilności podsystemu materiałowego systemu logistycznego SZ RP jako podstawowego czynnika bezpieczeństwa materiałowego komponentów zbrojnych we współczesnym jak i przyszłym środowisku operacji militarnych. Oceniam wartość naukową i praktyczną uzyskanych wyników jako szczególnie przydatną do zrozumienia istoty zabezpieczenia materiałowego jednostek zapewniając im skuteczność w działaniach i odporność na oddziaływanie strony przeciwnej.

Przedstawione badania potwierdzają, że materiałowy potencjał logistyczny odgrywa ogromną rolę w zapewnieniu materiałowego bezpieczeństwa jednostek i instytucji wojskowych, pod warunkiem zapewniania mu niezbędnej mobilności w każdych warunkach współczesnego środowiska operacyjnego.

Stwierdzam, że praca posiada wysoki walor aktualności i użyteczności oraz dostrzegalną wartość naukową.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymagania, o których mowa w art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. **Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce** (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571) dotyczącej prezentowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Wątpliwości, które należy rozstrzygnąć w czasie obrony rozprawy doktorskiej.

Pytania na obronę rozprawy:

1. Jak Doktorant rozumie pojęcie metody naukowej i jakie były stosowane metody empiryczne w procesie badań ?
2. Co w procesie badań było przedmiotem obserwacji bezpośredniej?
3. Czym jest teoria naukowa i na czym polega proces przetwarzania materiału empirycznego w teorię naukową?
4. Który element hipotezy zweryfikował Doktorant w wyniku badania opinii respondentów i ekspertów?
5. Jakie przesłanki naukowe zostały zastosowane do opracowania koncepcji poprawy mobilności podsystemu materiałowego?

Końcowa konkluzja i ocena

Ja, niżej podpisany stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pana **Pawła Osiaka** spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. **Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce** (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571) i wnioskuję do Rady Dyscypliny Naukowej „Nauki o Bezpieczeństwie” Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie o dopuszczenie Pana **Pawła Osiaka** do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

.....
podpis

